

[วัชร หน้า 121-132]

ความสัมพันธ์ของเสรีภาพสื่อมวลชนกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย*

The Relationship of Press Freedom and Corruption in Thailand

วัชร จิรฐิติกาลกิจ** คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร

Vachara Jirathitikarnkij, Faculty of Information and Communication Technology,

Silpakorn University

Email: vachara_r9@hotmail.com

Received: 21 October 2019; Revised: 19 November 2019; Accepted: 03 December 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของเสรีภาพสื่อมวลชนกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเสรีภาพสื่อมวลชนไทย การคอร์รัปชันในสังคมไทยและทดสอบความสัมพันธ์ของเสรีภาพสื่อมวลชนกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ (1) การศึกษาเสรีภาพสื่อมวลชนและการคอร์รัปชันวิเคราะห์เอกสารจากดัชนีเสรีภาพสื่อมวลชนไทยของฟรีดอมเฮ้าส์และดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ปีพุทธศักราช 2538 ถึง 2560 ประกอบการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย (2) การทดสอบความสัมพันธ์ของเสรีภาพสื่อมวลชนไทยกับการคอร์รัปชันใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ไบรด์กัท โมเมนต์

ผลการศึกษา พบว่า สื่อมวลชนไทยมีเสรีภาพบางส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 56.522) รองลงมาไม่มีเสรีภาพ (ร้อยละ 26.087) และมีเสรีภาพ (ร้อยละ 17.391) ตามลำดับ ทั้งนี้ ค่าเฉลี่ยเสรีภาพสื่อมวลชนไทยมีค่าเท่ากับ 49.478 หมายความว่าในภาพรวมสื่อมวลชนไทยมีเสรีภาพบางส่วน ขณะที่การคอร์รัปชันอยู่ในระดับสูงทุกปีที่ทำการศึกษา (ร้อยละ 100) มีคะแนนเฉลี่ย 3.408 หรือสังคมไทยภาพรวมมีการคอร์รัปชันในระดับสูง ส่วนผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เสรีภาพสื่อมวลชนไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการคอร์รัปชันในสังคมไทยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($r = .599$, $p = .003$) หรือเสรีภาพสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการคอร์รัปชันแต่ไม่สามารถลดการคอร์รัปชันในสังคมไทย

คำสำคัญ : เสรีภาพสื่อมวลชนไทย, การคอร์รัปชันในสังคมไทย

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของเสรีภาพสื่อมวลชนต่อการคอร์รัปชันในสังคมไทย”

** วัชร จิรฐิติกาลกิจ (ดร.) : อาจารย์ประจำภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The quantitative research on “the relationship of press freedom and corruption in Thailand” aimed to study Thai press freedom, corruption in Thailand and examine the relationship of Thai press freedom and corruption. Collecting data by using coding sheet combined with statistical analysis consisted; (1) Document analysis, to study press freedom and corruption in Thailand between 1995 and 2017 by analyzed the annual report of press freedom index and corruption perceptions index with descriptive statistics. (2) The study of relationship between Thai press freedom and corruption, was applied the Pearson product moment correlation coefficient to test hypothesis.

The study found that the most of Thai press encountered some of the limitation of operations or partly free (56.522%), followed by not free (26.087%) and was free (17.391%). The average points of press freedom index was 49.478 or the overall of Thai press were partly free. Furthermore, Thailand had a high level of corruption (100%) with an average score of corruption perceptions index was 3.408 that signified there always was a high level of corruption in Thailand. In addition, Thai press freedom had a significant relationship with corruption at the level of significance .01, which was moderate level and positive relationship ($r = .599$, $p = .003$). That indicated, freedom of the press was correlated with corruption, but cannot reduce corruption in Thailand.

Keywords : Thai press freedom, Corruption in Thailand

บทนำ

“...สื่อเสรีไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นช่องทางในการแสดงออกแต่ยังเป็นที่มาของข้อมูลข่าวสาร เป็นเครื่องมือในการมีส่วนร่วมของพลเมืองและเป็นกลไกช่วยตรวจสอบการทุจริตอย่างเป็นทางการโดยช่วยให้สถาบันต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและแข็งแกร่งยิ่งขึ้น” (Wolfensohn, 2004: 461)

ข้อความนี้เป็นคำกล่าวตอนหนึ่งของ Wolfensohn อดีตประธานธนาคารโลกที่ปาฐกถาไว้เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม ค.ศ.2004 หรือวันเสรีภาพสื่อมวลชนโลกเพื่อรณรงค์ให้ชาติสมาชิกเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือเปิดโปงการทุจริตซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

การทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยเป็นปัญหาหนึ่งที่ฝังรากลึกมานานจนกระทบต่อการพัฒนาเช่นกันกระทั่งมีคำกล่าวว่าการคอร์รัปชันแทบจะกลายเป็นเรื่องปกติของสังคมไทย (ผาสุก พงษ์ไพจิตร, ยงยุทธ ไชยพงศ์ และธานี ชัยวัฒน์, 2557) โดยพิชญ์นิษฐา พรรณศิลป์, ภักดี โพธิ์สิงห์ และสัญญา เคนาภูมิ (2559) ระบุว่าสาเหตุหลักจาก (1) การที่รัฐมีอำนาจจัดสรรประโยชน์และอนุญาตให้ละเว้น (2) การขาดความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ (3) ทศนคติของผู้กระทำผิดที่เชื่อว่ามีโอกาสหลุดพ้นหากพึ่งพิงกลุ่มผู้มีอำนาจได้และ (4) การบริหารจัดการที่ไร้ประสิทธิภาพของรัฐ

ปัจจัยข้างต้นยิ่งทำให้ปัญหาแพร่กระจายจนเห็นได้ทั่วไปไม่จำกัดเพียงภาครัฐเช่นที่เป็นมาแต่ได้ถูกลามไปยังหลายมิติ (สังคิด พิริยะรังสรรค์, ศรัณย์ ธิติลักษณ์ และนิดาวรรณ เพราะสุนทร, 2558) แม้ปัจจุบันสังคมไทยจะตระหนักถึงปัญหาและยินดีมีส่วนร่วมช่วยแก้ไข (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2560) แต่ปัญหานี้ยังคงเป็นเรื่องยากที่ท้าทายและการใช้มาตรการกฎหมายอย่างเดียวก็อาจไม่เพียงพอโดยจำเป็นต้องมี

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

วิธีการอื่นร่วมด้วย ส่วนหนึ่งเสนอให้สื่อมวลชนเข้ามาทำหน้าที่ช่วยตรวจสอบการทุจริตให้มากขึ้นเพราะเชื่อว่าการเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทยสามารถช่วยผลักดันปัญหาไปสู่การพิจารณาตามกระบวนการทางกฎหมายได้ (อมรรัตน์ มหิทธิฤทธิ์, 2546)

การศึกษาของ Starke, Naab, and Scherer (2016) Steien (2017) และ Binhadab, Breen, and Gillanders (2018) พบคำตอบยืนยันเรื่องนี้ว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างการรายงานข่าวของสื่อมวลชนกับการทุจริตโดยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อสามารถช่วยลดการทุจริตในสังคมลงได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอัตราการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมยิ่งลดจำนวนลงในลักษณะความสัมพันธ์ที่ตรงข้ามกัน

ขณะที่การศึกษาของไทยมักมุ่งหามาตรการป้องกันปัญหาการคอร์รัปชันในมิติอื่นมากกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้กฎหมายจนอาจมองข้ามการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนไปโดยมีการศึกษาเพียงขึ้นเดียวเท่านั้นของมนตรี จุ้ยม่วงศรี (2558) พบว่าการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนไทยมีส่วนช่วยระงับการทุจริตได้หลายกรณีแต่ทว่าการศึกษานี้ยังคงขาดการทดสอบทางสถิติว่าแท้จริงเสรีภาพสื่อไทยมีความสัมพันธ์กับการลดอัตราการทุจริตได้จริงหรือไม่

จากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ตระหนักว่าปัญหาการคอร์รัปชันเป็นเรื่องเร่งด่วนจำเป็นต้องหากลไกช่วยแก้ไขและเสรีภาพสื่อมวลชนน่าจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่อาจช่วยลดอัตราการทุจริตลงได้หากความสัมพันธ์ดังกล่าวปรากฏจริง ด้วยเหตุนี้จึงนำมาสู่การศึกษา “ความสัมพันธ์ของเสรีภาพสื่อมวลชนกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย” โดยมุ่งตรวจสอบความสัมพันธ์ดังกล่าวผ่านการทดสอบทางสถิติเพื่อให้ทุกภาคส่วนเกิดความเข้าใจที่ตรงกันและร่วมกันช่วยส่งเสริมการมีเสรีภาพของสื่อมวลชนไทยจนกระทั่งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันจะไม่ใช่เรื่องปกติของสังคมไทยอีกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเสรีภาพสื่อมวลชนและการคอร์รัปชันในสังคมไทยและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพสื่อมวลชนไทยกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย

สมมติฐานการวิจัย

เสรีภาพสื่อมวลชนไทยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาเสรีภาพสื่อมวลชนไทยจากรายงานดัชนีเสรีภาพสื่อมวลชน (Freedom of the Press Index) ขององค์กรฟรีดอมเฮาส์และการคอร์รัปชันในสังคมไทยจาดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index) ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติตั้งแต่ปีแรกที่เริ่มทำการศึกษา ได้แก่ พ.ศ.2538 ถึง 2560 (ค.ศ.1995-2017) โดยมีตัวแปรการวิจัย ดังนี้

1. การคอร์รัปชันในสังคมไทย หมายถึง การกระทำใดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือข้าราชการเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติกำหนดสถานะการคอร์รัปชันไว้ (Transparency International, 2018) คือ ต่ำมาก (8-10 คะแนน) ต่ำ (6-7.9 คะแนน) ปานกลาง (4-5.9 คะแนน) สูง (2-3.9 คะแนน) และสูงมาก (0-1.9 คะแนน)

2. เสรีภาพสื่อมวลชนไทย หมายถึง ความสามารถของสื่อมวลชนไทยในการจัดหา เข้าถึงและเผยแพร่

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้รับสารได้อย่างปราศจากการควบคุมหรือแทรกแซงโดยกฎหมาย การเมืองและเศรษฐกิจซึ่งพร้อมเสาสีกำหนดระดับเสรีภาพไว้ (Freedom House, 2017) ได้แก่ มีเสรีภาพ (0-30 คะแนน) มีเสรีภาพบางส่วน (31-60 คะแนน) และไม่มีเสรีภาพ (61-100 คะแนน)

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับคอร์รัปชัน

1.1 ความหมายคอร์รัปชัน โดย “คอร์รัปชัน” (Corruption) มีรากศัพท์จากภาษาละตินว่า “Corruptio” หรือ “Corruptere” หมายถึงทำให้เสียเสีย (spoiled) มักใช้กับมุมมองด้านศีลธรรม การเมืองและเศรษฐกิจ (Magavilla, 2012 cited in Mphirime, 2015) นักวิชาการส่วนหนึ่งยอมรับว่าการให้นิยามคำนี้ถือเป็นเรื่องยากจนไม่สามารถกำหนดใจความหนึ่งเดียวอย่างไม่ได้แย้ง (Heywood, 1997) เนื่องจากส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับกรอบวัฒนธรรมของผู้นิยามเป็นสำคัญ

ในความหมายของ Annan (2004) อดีตเลขาธิการสหประชาชาติและสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC, 2009) เห็นพ้องกันว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำลายการพัฒนาการเมือง สังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของมนุษย์ ขณะที่กลุ่มธนาคารโลก (World Bank Group, 1997) ศูนย์บริการข้อมูลเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (OECD, 2008) และคณะกรรมการยุโรป (The European Commission, 2019) ให้นิยามสอดคล้องกันว่าเป็นการใช้อำนาจสาธารณะในทางที่ผิดเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ทั้งนี้ จุดร่วมสำคัญของแนวคิดสองกลุ่มคือการมีพฤติกรรมที่ไม่สุจริตผ่านการใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์และส่งผลกระทบต่อสังคม ดังนั้น การศึกษานี้จึงอาจสรุปนิยามได้ว่า “คอร์รัปชัน” คือการกระทำโดยของเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจอย่างไม่สุจริตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์และการกระทำนั้นส่งผลกระทบต่อสังคม

1.2 การประเมินคอร์รัปชัน นับตั้งแต่ปี 1975 ที่ประชุมใหญ่สมัชชาแห่งสหประชาชาติ (UN) ได้จัดทำรายงานถึงความจำเป็นของการมีกฎหมายต่อต้านการทุจริตซึ่งถือเป็นวาระเร่งด่วน บรรดาสถาบันข้ามชาติต่างยอมรับแนวคิดนี้โดยร่วมกันส่งเสริมให้มีการควบคุมการคอร์รัปชันในภาครัฐรวมถึงให้มีการจัดตั้งนโยบายช่วยตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงานภาพรวมทำให้จากทศวรรษที่ 1980 ความสนใจที่จะพัฒนาตัวชี้วัดคอร์รัปชันจึงเพิ่มสูงขึ้น (Tanzi, 1994) จนปรากฏเป็นแนวทางการศึกษาปัจจุบันกว่า 140 วิธีรวมกว่า 1,000 ตัวชี้วัด (Arndt & Oman, 2006) ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช., 2560) ได้ระบุในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเรื่องการใช้ผลการศึกษามาเป็นแนวทางป้องกันการทุจริตในประเทศไทยประกอบด้วย 3 องค์หลัก ได้แก่

1. ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index) โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติซึ่งผลการศึกษามาจากข้อมูลของนักธุรกิจและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรับรู้พฤติกรรมทุจริตที่เกิดขึ้นในสาธารณะ

2. ดัชนีความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index) เพื่อทราบศักยภาพการแข่งขันของประเทศในปัจจุบัน 3 ด้าน คือ ปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ปัจจัยช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและปัจจัยขับเคลื่อนนวัตกรรม

3. ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of Law Index) มีวัตถุประสงค์ศึกษาถึงความรับผิดชอบและโปร่งใสของรัฐบาล ความยุติธรรมของกฎหมายและการแก้ไขข้อพิพาทอย่างเข้าถึงได้และเป็นกลางเพื่อสร้างความยุติธรรมขึ้นในสังคม

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

แม้การประเมินคอร์รัปชันข้างต้นจะมีวิธีการศึกษาและเกณฑ์ให้คะแนนที่แตกต่างกันแต่ทว่าอยู่บนจุดหมายเดียวกันคือมุ่งขจัดคอร์รัปชันเพื่อสร้างความโปร่งใสขึ้นในสังคมซึ่งการศึกษานี้จะนำผลประเมินของไทยจากองค์กรดังกล่าวมาเป็นตัวแปรในการศึกษาการคอร์รัปชันในสังคมไทย

2. แนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพสื่อมวลชน

2.1 ความหมายของเสรีภาพสื่อมวลชน โดยผู้ให้ความหมายคำว่าเสรีภาพสื่อมวลชนมีจำนวนมากทั้งในนามสถาบันและปัจเจกบุคคลซึ่งสามารถสรุปใจความสำคัญได้ ดังนี้

ปฏิญญาแห่งสิทธิมนุษยชนและพลเมืองฝรั่งเศส 1789 (Declaration of the Rights of Man, 1789 cited in Yale Law School, 2008) รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 (The First Amendment, 1791 cited in Bill of Rights Institute, 2019) และปฏิญญาสากลแห่งสิทธิมนุษยชน 1948 (Universal Declaration of Human Rights, 1948 cited in United Nations, 2015) ให้ความสำคัญเรื่องหลักการว่าเสรีภาพในการพูด (freedom of speech) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกในการติดต่อสื่อสารโดยไม่จำกัดวิธีการทั้งการพูด การเขียน การพิมพ์หรือวิธีอื่นใดบนพื้นฐานความรับผิดชอบในกรอบของกฎหมาย ส่วนเสรีภาพสื่อมวลชน (freedom of the press) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของสื่อในการนำเสนอข่าวสารโดยไม่จำกัดพรมแดนซึ่งเสรีภาพทั้งสองล้วนเป็นสิ่งเดียวกันคือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (freedom of expression)

ขณะที่ Kovach and Rosenstiel (2007) และ McQuail (2013) ในฐานะนักวิชาการมุ่งเน้นที่ความเป็นอิสระโดยสื่อมวลชนจะต้องสามารถนำเสนออะไรก็ได้แก่ประชาชนอย่างปราศจากข้อจำกัดจากภาครัฐเจ้าของสื่อเอกชนและหน่วยงานอื่นเพื่อเป็นหลักประกันถึงความปลอดภัยในการตรวจสอบและการเผยแพร่ข่าวสารที่หลากหลายสู่ผู้รับสาร

แม้นิยามจะมีความหลากหลายแต่มีจุดร่วมกันคือ (1) สื่อมวลชนจะต้องไม่ถูกแทรกแซงและ (2) สื่อมวลชนจะต้องมีความรับผิดชอบ ดังนั้น การศึกษานี้จึงอาจสรุปความหมายได้ว่าเป็นความสามารถของสื่อมวลชนที่จะปฏิบัติหน้าที่ทั้งการจัดหา เข้าถึงและเผยแพร่ข่าวสารสู่ผู้รับสารอย่างรับผิดชอบโดยปราศจากการควบคุมหรือแทรกแซงจากกฎหมาย การเมืองและเศรษฐกิจ

2.2 การประเมินเสรีภาพสื่อมวลชน เริ่มต้นศึกษาโดย Nixon (1960) ที่ประเมินการทำงานของสื่อมวลชนทั่วโลกเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันสื่อมวลชนนานาชาติ การศึกษานี้ถือเป็นจุดอ้างอิงในผลงานอื่นที่ตามมาจนปัจจุบันปัญหานี้ได้รับความสนใจจากองค์กรไม่แสวงหากำไรทั่วโลกกว่า 100 แห่งผ่านการศึกษาเพื่อตรวจสอบการละเมิดเสรีภาพสื่อด้วยตัวชี้วัดที่แต่ละองค์กรพัฒนาขึ้นและสรุปเป็นรายงานสถานะในทุกปี ทั้งนี้ ส่ององค์กรหลักซึ่งถูกยอมรับในฐานะองค์กรชั้นนำ (Becker & Vlad, 2015; Giannone & De Frutos, 2016) ได้แก่

1. ฟรีดอมเฮาส์ (Freedom House) เป็นองค์กรแรกที่สนใจพัฒนาดัชนีเสรีภาพสื่อมวลชน (Freedom of the Press Index) ในปี 1979 จนปัจจุบันดำเนินงานและตีพิมพ์ผลการศึกษากว่า 196 ประเทศทั่วโลกจากการประเมิน 3 หมวด ได้แก่ ด้านกฎหมาย การเมืองและเศรษฐกิจ (Freedom House, 2010) ซึ่งผลการศึกษานำมาสู่การทดสอบความสัมพันธ์ของเสรีภาพสื่อกับปรากฏการณ์อื่นมากมาย เช่น การคอร์รัปชัน (Stapenhurst, 2000) การผูกขาดสื่อมวลชน (Altschull, 1995) และการพัฒนาประเทศ (Guseva et al., 2008) ฯลฯ เป็นต้น

2. องค์กรผู้สื่อข่าวไร้พรมแดน (Reporters Without Borders) เริ่มสำรวจเสรีภาพสื่อมวลชนกว่า 179 ประเทศในปี 2002 ด้วยดัชนีเสรีภาพสื่อ (Press Freedom Index) แบ่งการศึกษาเป็น 6 หมวด ได้แก่ การละเมิดสื่อมวลชน สถานะองค์กรสื่อและผู้สื่อข่าวด้านกฎหมาย เสรีภาพของบรรณาธิการ หลักปฏิบัติทาง

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

กฎหมายและแหล่งทรัพยากรจากนั้นจึงนำผลประเมินมาจัดอันดับประเทศตามคะแนนที่ได้รับตามลำดับ (Reporters Without Borders, 2013)

แม้วิธีการประเมินข้างต้นจะมีแนวคิดที่ต่างกันตามทฤษฎีเบื้องหลังแต่ทว่าอยู่บนพื้นฐานเดียวกันคือมุ่งส่งเสริมเสรีภาพสื่อมวลชนซึ่งการศึกษานี้จะนำผลการประเมินสื่อไทยที่ปรากฏในการศึกษาขององค์กรชั้นนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาเสรีภาพสื่อมวลชนไทย

3. บทบาทของเสรีภาพสื่อมวลชนต่อการคอร์รัปชัน ในยุคข้อมูลข่าวสาร “สื่อมวลชนเสรี” ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในฐานะเครื่องมือตรวจสอบในสังคมประชาธิปไตยโดยมีความต่างจากสถาบันอื่นคือสื่อมวลชนไม่ได้มีอำนาจทางทหารที่จะลงโทษผู้กระทำผิดได้จึงทำได้เพียงการเปิดโปงหรือตรวจสอบทางอ้อมเท่านั้น (Camaj, 2012) ได้แก่ (1) เป็นสุนัขเฝ้าบ้านที่ขุดคุ้ยและนำเสนอข้อมูลการทุจริต (2) ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลแก่องค์กรต่อต้านการทุจริต (3) ให้พื้นที่ร้องเรียนการทุจริตแก่สาธารณะเพื่อนำไปสู่การสร้างสาธารณสมบัติ (4) กระจายข้อมูลการทุจริตเพื่อสร้างบรรยากาศความโปร่งใส (5) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การตรวจสอบมีความรอบด้านและ (6) สร้างจิตสำนึกแก่สังคมเพื่อให้มีส่วนร่วมช่วยต่อสู้กับการทุจริต

การแสดงบทบาทข้างต้นทำให้สื่อมวลชนหลักเล็งความสัมพันธกับการคอร์รัปชันได้ยาก เนื่องจากการตรวจสอบถือเป็นหน้าที่สำคัญของสื่อในสังคมประชาธิปไตยในฐานะสุนัขเฝ้าบ้านที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น เสรีภาพสื่อมวลชนจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการคอร์รัปชันและนำมาสู่สมมติฐานที่ว่าเสรีภาพสื่อมวลชนไทยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับเสรีภาพสื่อมวลชนไทยและการคอร์รัปชันในสังคมไทยจากรายงานผลการศึกษาขององค์กรชั้นนำนานาชาติระหว่าง ปี พ.ศ.2538-2560

2. นำข้อมูลมาจัดกลุ่ม ลงรหัสในแบบบันทึกข้อมูลตามหมวดหมู่และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อตรวจสอบลักษณะทั่วไปของข้อมูล

3. ตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลตามตัวแปรเพื่อเลือกตัวแทนการศึกษา ได้แก่

3.1 ทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลคอร์รัปชัน โดยนำคะแนนของดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ดัชนีความสามารถในการแข่งขันและดัชนีชี้วัดหลักคุณธรรมที่ศึกษาช่วงเวลาเดียวกัน (พ.ศ.2549-2561) มาวิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่ามีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ($r = 0.911$, $p = 0.000$) หมายความว่าผลประเมินการคอร์รัปชันในสังคมไทยของทั้งสามองค์กรสอดคล้องกัน ดังนั้น จึงเลือกดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันเป็นตัวแทนศึกษาเนื่องจากการศึกษาเชิงสำรวจบนฐานข้อมูลอย่างน้อย 13 แห่งจึงทำให้ผลการศึกษารูปเป็นนัยทั่วไปได้ครอบคลุมจนผลการประเมินได้รับการยอมรับจากนักธุรกิจและผู้เชี่ยวชาญ

3.2 ทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลเสรีภาพสื่อมวลชน โดยนำคะแนนของฟรีดอมเฮาส์และผู้สื่อข่าวไร้พรมแดนตั้งแต่ปีที่เริ่มต้นศึกษา (พ.ศ.2544-2560) มาวิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่ามีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ($r = 0.674$, $p = 0.004$) หมายความว่าผลประเมินของทั้งสององค์กรสอดคล้องกัน ดังนั้น จึงเลือกข้อมูลจากฟรีดอมเฮาส์มาเป็นตัวแทนเนื่องจากเป็นองค์กรแรกที่พัฒนาตัวชี้วัดเสรีภาพสื่อและศึกษาครอบคลุมจำนวนประเทศสูงสุดจนได้รับการยอมรับในฐานะ

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเสรีภาพสื่อมวลชน

4. ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอ้างอิง ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพสื่อมวลชนไทยกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โปรดักต์ โมเมนต์ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของการคอร์รัปชันในสังคมไทยช่วงปี พ.ศ.2538-2560 พบว่าสังคมไทยมีการคอร์รัปชันในระดับสูงจำนวน 23 ปีหรือทุกปีที่ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.408 หมายความว่าสังคมไทยภาพรวมมีการคอร์รัปชันในระดับสูง

2. ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของเสรีภาพสื่อมวลชนไทยช่วงปี พ.ศ.2538-2560 พบว่าสื่อไทยมีเสรีภาพบางส่วนมากที่สุดจำนวน 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.522 รองลงมาไม่มีเสรีภาพจำนวน 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.087 และมีเสรีภาพจำนวน 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.391 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 49.478 หมายความว่าสื่อมวลชนไทยในภาพรวมมีเสรีภาพบางส่วน

3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าเสรีภาพสื่อมวลชนไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการคอร์รัปชันในสังคมไทยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($r = .599$, $p = .003$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์รายงานดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันในสังคมไทยช่วงปี พ.ศ.2538-2560 ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติพบว่าสังคมไทยมีการคอร์รัปชันในระดับสูงทุกปีสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2558) พบว่าสภาพปัญหาดังกล่าวได้ปรากฏมาตั้งแต่อดีตนับจากสมัยสุโขทัยจนมีการตรากฎหมายป้องกันและปราบปรามฉบับแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 และผลักดันให้มีหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบและแก้ไขปัญหการทุจริตโดยตรงในปัจจุบัน เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ฯลฯ นั่นคือทุกภาคส่วนต่างตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ซึ่งยิ่งทวีความรุนแรงในทุกยุคสมัยจนกระทั่งฝังรากลึก

เรื่องนี้ยืนยันได้จากคดีทุจริตที่ยังคงค้างสะสมหากนับเฉพาะช่วงปี พ.ศ.2554-2558 พบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. (2560) ต้องเร่งพิจารณาเรื่องการทุจริตมากกว่า 10,945 คดีและไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลงแต่อย่างใด (พิชญ์ณัฐา พรหมศิลป์, ภัคดี โพธิ์สิงห์ และสัจญา เคนาภูมิ, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้ถึงความรุนแรงของปัญหาการทุจริตในสังคมไทยของประชาชนส่วนใหญ่ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2560) ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุจากปัญหาการคอร์รัปชันของไทยนั้นสลับซับซ้อนยิ่งและเกี่ยวข้องกับหลายมิติทั้งการใช้อำนาจของรัฐ การขาดความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ การพึ่งพิงผู้มีอำนาจและการจัดการที่ไร้ประสิทธิภาพ (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และคณะ, 2560) จึงทำให้ปัญหาการคอร์รัปชันของไทยยากที่จะแก้ไขและน่าจะคงอยู่ในระดับสูงต่อไป ทุกปีการประเมินจนปัจจุบันถูกขนานนามจากสื่อข้ามชาติว่าเป็น “คนป่วยแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (The sick man of south-east Asia) (Financial Times, 2019) และนานาประเทศเกิดความหวาดกลัวกระทั่งไม่กล้าเข้ามาลงทุนในเมืองไทย

ขณะที่ผลการศึกษาเสรีภาพสื่อมวลชนไทยพบว่าภาพรวมส่วนใหญ่มีเสรีภาพบางส่วนนั่นคือในสายตาผู้ประเมินองค์กรข้ามชาติมองว่าสื่อไทยยังคงถูกแทรกแซงจากปัจจัยภายนอกทั้งในด้านกฎหมาย การเมือง

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

และเศรษฐกิจจนทำให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งนี้ McQuail (2013) อธิบายว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมในฐานะปัจจัยพื้นฐานจึงทำให้ได้รับอิทธิพลจากเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องเสมอซึ่งแรงกดดันเหล่านี้จะมีผลต่อการทำหน้าที่สื่อเสรีไม่มากนักน้อยสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องรูปแบบการคุกคามสื่อยุคใหม่กับผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนไทย (เนงคณา ศรีสกุล ทานวิไล, 2551) พบว่าการคุกคามสื่อไทยจะมาจากทุกภาคส่วนแต่ฝ่ายการเมืองยังมีสถิติสูงสุดเพื่อแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ ขณะที่การคุกคามจากภาครัฐก็มีความโน้มเพิ่มขึ้นโดยการใช้มาตรการกฎหมายหรือตำรวจด้วยคำโฆษณาเพื่อบั่นทอนการตรวจสอบของสื่อยุคใหม่หรือกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนไทยยังต้องดิ้นรนต่อสู้กับปัจจัยภายนอกอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงหรือเป็นอิสระจากสภาพแวดล้อมที่กดดันได้จนส่งผลให้สื่อมวลชนไทยมีเสรีภาพในการทำงานได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

นอกจากนี้ พบว่าเสรีภาพสื่อมวลชนไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางกับการคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานหมายความว่าแม้สื่อมวลชนไทยจะมีเสรีภาพในการรายงานข้อมูลข่าวสารแต่ไม่สามารถช่วยลดอัตราการคอร์รัปชันในสังคมลงได้ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Starke, Naab, and Scherer (2016) Steien (2017) และ Binhadab, Breen, and Gillanders (2018) ที่พบคำตอบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงลบระหว่างการรายงานข่าวของสื่อมวลชนกับการทุจริตหรือกล่าวได้ว่ายิ่งสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการรายงานข้อมูลข่าวสาร การทุจริตคอร์รัปชันในสังคมยิ่งลดลงในลักษณะความสัมพันธ์ที่ตรงข้ามกัน

ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุจากเสรีภาพสื่อมวลชนคือการปฏิบัติหน้าที่ได้โดยปราศจากการควบคุมหรือแทรกแซงโดยข้อจำกัดภายนอก (Freedom from) ขณะที่ความรับผิดชอบเป็นเรื่องการปฏิบัติพันธกิจเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ (Freedom for) ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ดีนั้นจะต้องมีทั้งเสรีภาพและความรับผิดชอบอยู่ควบคู่กัน (Siebert, Peterson, & Schramm, 1973)

จากผลการศึกษาแสดงว่าแม้สื่อมวลชนไทยจะมีเสรีภาพแต่อาจเลือกที่จะไม่ใช้เสรีภาพนั้นอย่างรับผิดชอบโดยการแสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้านที่ช่วยตรวจสอบการทุจริตเพื่อผลประโยชน์สาธารณะจนส่งผลให้ปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมไทยไม่ลดจำนวนลงสอดคล้องกับผลการศึกษาหลายชิ้นที่พบคำตอบสอดคล้องกันคือสื่อมวลชนไทยยังมีข้อบกพร่องเรื่องการแสดงบทบาทดังกล่าวโดยละเลยการทำหน้าที่สื่อในเชิงขุดคุ้ยตรวจสอบเพื่อสาธารณะ (สุชาติดา จักรพิสุทธ์, 2550; สุรัชย์ เลาคำ, 2553) และเรื่องนี้อาจเป็นสาเหตุให้เสรีภาพสื่อมวลชนและการคอร์รัปชันกลับไม่มีความสัมพันธ์ในทิศทางที่ตรงข้ามกันในสังคมไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารุ่นต่อไป

การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากองค์กรนานาชาติประกอบการทดสอบสมมติฐานทางสถิติจึงทำให้อาจขาดการพิจารณาบริบทแวดล้อมอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การศึกษารุ่นต่อไปจึงควรใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญร่วมด้วย เช่น สื่อมวลชน นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ นักธุรกิจ องค์กรต่อต้านการทุจริต ฯลฯ เพื่อให้ผลการศึกษามีความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพสื่อมวลชนกับการคอร์รัปชันมีความลึกและรอบด้านจากมุมมองที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการ ป.ป.ช.. (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564)**. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- [National Anti-Corruption Commission. (2017). **National Strategy on Corruption Prevention and Suppression in Phase 3 (2017-2021)**. Nonthaburi: Office of National Anti-Corruption Commission.]
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, ธิปปไทย์ แสงละวงค์, วีรวัลย์ ไพบุรณ์จิตต์อารี, ธารทิพย์ ศรีสุวรรณเกศ, ฉัตร คำแสง, ศิลาภรณ์ ฐูปเทียน, บุญวรา สุมะโน และณัฏพล ประดิษฐ์เพชร. (2560). **ประมวลองค์ความรู้ด้านการเสริมสร้างธรรมาภิบาลและการลดคอร์รัปชัน**. รายงานวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. [Duenden Nikomburirak, Thipathai Saelawong, Weerawan Paiboonjitaree, Tarntip Srisuwangate, Chat Kumsang, Silaporn Tootien, Boonwara Sumano and Nachapol Praditpechara. (2017). **Compilation of knowledge in promoting good governance and reducing corruption**. Research report. The Thailand Research Fund.]
- นงศันดา ศรีสกุล ห่านวิล. (2551). **รูปแบบการคุกคามสื่อยุคใหม่กับผลกระทบต่อการทำงานน้ำที่ของสื่อมวลชน**. รายงานการวิจัย. มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย. [Nongnad Srisakun Hanwilai. (2008). **The forms of threats and theirs impacts on Thai media's performances in modern era**. Research report. Thai Press Development Foundation.]
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร, ยงยุทธ ไชยพงศ์ และธานี ชัยวัฒน์. (2557). **คอร์รัปชันในระบบราชการไทย: การสำรวจทัศนคติ ประสบการณ์ของหัวหน้าครัวเรือน**. รายงานวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. [Phasook Pongpaijit, Yuthpong Chaipong and Tani Chaiwat. (2014). **Corruption in Thai bureaucratic system: The attitude and experience survey of the head of family**. Research report. The Thailand Research Fund.]
- พิชญ์นิษฐา พรณศิลป์, ปักดี โพธิ์สิงห์ และสัญญา เคนาภูมิ. (2559). “การคอร์รัปชันในระบบราชการไทย: แนวทางการป้องกันและแก้ไข.” **วารสารสันติศึกษาปริทัศน์** มจร, 4(2), หน้า 326-340. [Pitnitha Pansilp, Pakdee Phosing and Sanya Kenapoom. (2016). “Corruption in the Thai Bureaucracy: The Guidelines on Prevention and Solution.” **The Journal of MCU Peace Studies**, 4(2), PP.326-340.]
- มนตรี จัยม่วงศรี. (2558). **พัฒนาการข่าวยอดเยี่ยมรางวัลมูลนิธิอิสรา อมันตกุลกับการกำหนดบทบาทและแนวทางในการรายงานข่าวเชิงสืบสวนเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. นิเทศศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. [Montri Juimuangsri. (2015). **The development of the investigative news stories that received the best news reward from Isra Amantakul Foundation**. Master of Arts. Faculty of Communication Arts. Dhurakij Pundit University.]
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2560). **ผลสำรวจดัชนีสถานการณ์คอร์รัปชันไทย**. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. [The University of the Thai Chamber Commerce. (2017). **Corruption Situation Index**. Research report. UTCC.]

- สังคีต ปิริยะรังสรรค์, ศรีณย์ ธิติลักษณ์ และนิตาวรรณ เพาะสุนทร. (2558). **การต่อต้านการคอร์รัปชัน: มาตรการการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงิน**. รายงานการวิจัย. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. [Sungsith Piriyaangsan, Sarun Thitiluck and Nidawan Pawcsuntorn. (2015). **Anti-Corruption: Monetary Flow Control Measures**. Research report. The Secretariat of the Senate.]
- สุชาดา จักรพิสุทธ์. (2550). **แนวทางการทำให้เกิดการเสนอข่าวเชิงสืบสวนในสื่อหนังสือพิมพ์**. รายงานวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. [Suchada Jakpisuth. (2007). **An exploration of ways and means to encourage investigative reports in Thai journalism**. Research report. The Thailand Research Fund.]
- สุรัช เลาคำ. (2553). **การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้านของหนังสือพิมพ์**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต. สื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. [Surachai Laokham. (2010). **The Analysis of Factor Affecting Pressmen Watchdog Role**. Master of Arts. Faculty of Journalism and Mass Communication. Thammasat University.]
- อมรรัตน์ มหิทธิรุกข์. (2546). **บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการเสนอข่าวคอร์รัปชันในหน่วยงานของรัฐ**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต. การบริหารสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. [Amornrat Mahitthiruk. (2003). **The role of the press in covering stage agencies' corruption**. Master of Arts. Faculty of Journalism and Mass Communication. Thammasat University.]
- Altschull, H. J. (1995). **Agents of Power: The Media and Public Policy** (2nd ed.). New York: Longman Publishers.
- Annan, K. (2004). **UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST CORRUPTION**. Vienna: UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME.
- Arndt, C., & Oman, C. (2006). **Uses and Abuses of Governance Indicators**. Paris: OECD Publishing.
- Becker, L. B., & Vlad, T. (2015). **Methodological Issues in Measuring Media Freedom In A Global Context**. Research Report. International Communication Association.
- Binhadab, N., Breen, M., & Gillanders, R. (2018). **The Role of a Free Press in Combating Business Corruption**. Dublin: Dublin City University.
- Camaj, L. (2012). "The media's role in fighting corruption: Media effects on governmental accountability." **The International Journal of Press/Politics**, 18(1), PP.21-42.
- World Bank Group. (1997). **Helping Countries Combat Corruption: The Role of the World Bank**. Washington DC: The World Bank.
- Giannone, D., & De Frutos, R. (2016). "Measuring Freedom of Information: Issues and Opportunities from an Expert Survey." **International Journal of Communication**, 10, PP.589-619.
- Guseva, M., Nakaa, M., Novel, A.S., Pekkala, K., Souberou, B., & Stouli, S. (2008). **Press freedom and development**. France: UNESCO.
- Heywood, P. (1997). "Political Corruption: Problems and Perspectives." **Political Studies**, 45(3), PP.417-435.
- Kovach, B., & Rosenstiel, T. (2007). **The elements of journalism: what newspeople should know and the public should expect**. New York: Three Rivers Press.

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

- McQuail, D. (2013). **Journalism and Society**. London: Sage Publications.
- Mphirime, B.G. (2015). **The Influence of Corruption on Psychological Capital: The Case of a Large Government in the Motheo District**. FREE STATE: Central University of Technology.
- Nixon, R. (1960). "Freedom in the world's press: A fresh appraisal with new data." **Journalism Quarterly**, 42(1), PP.9–14.
- Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2008). **Corruption: A GLOSSARY OF INTERNATIONAL STANDARDS IN CRIMINAL LAW**. Paris: OECD Publishing.
- Siebert, F. S., Peterson, T., & Schramm, W. (1973). **Four Theories of The Press** (8th ed.). Urbana: University of Illinois press.
- Stapenhurst, R. (2000). **The media's role in curbing corruption**. Washington DC: World Bank Institute.
- Starke, C., Naab, T. K., & Scherer, H. (2016). "Free to Expose Corruption: The Impact of Media Freedom, Internet Access, and Governmental Online Service Delivery on Corruption." **International Journal of Communication**, 10(2016), PP.4702–4722.
- Steien, S. (2017). **The Relationship between Press Freedom and Corruption: The Perception of Journalism Students**. Goteborg: Nordicom.
- Tanzi, V. (1994). **Corruption, Governmental Activities and Markets**. Washington DC: International Monetary Fund.
- Wolfensohn, J. D. (2004). **VOICE FOR THE WORLD'S POOR: Selected Speeches and Writings of World Bank President James D. Wolfensohn 1995-2005**. Washington DC: The International Bank for Reconstruction and Development.

เว็บไซต์

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2558). **ประวัติและความเป็นมา**. วันที่สืบค้น 24 มิถุนายน 2562 เข้าถึงได้จาก <https://www.nacc.go.th/> [Office of the National Anti-Corruption Commission. (2015). **The History of Thai Corruption**. June 24, 2019, Retrieved from <https://www.nacc.go.th/>]
- Bill of Rights Institute. (2019). **First Amendment: Freedom of Assembly (1791)**. June 1, 2019, Retrieved from <http://billofrightsinstitute.org>
- Financial Times. (2019). **Thailand remains the sick man of south-east Asia**. Oct 13, 2019, Retrieved from <https://www.ft.com/>
- Freedom House. (2010). **Freedom House**. June 1, 2019, Retrieved from <http://www.freedomhouse.org>
- Freedom House. (2017). **Freedom of the Press 2017 Methodology**. June 1, 2019, Retrieved from <https://freedomhouse.org/report/freedom-press-2017-methodology>
- Reporters without Borders. (2013). **2013 World Press Freedom Index-Methodology**. June 1, 2019, Retrieved from http://en.rsf.org/IMG/pdf/2013_wpfi_methodology.pdf

- The European Commission. (2019). **Corruption**. June 1, 2019, Retrieved from <https://ec.europa.eu/>
- Transparency International. (2018). **Methodology**. June 1, 2019, Retrieved from <https://www.transparency.org/cpi2018>
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2009). **Corruption**. June 1, 2019, Retrieved from <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/corruption.html>
- United Nations. (2015). **Universal Declaration of Human Rights 1948**. June 1, 2019, Retrieved from https://www.un.org/en/udhrbook/pdf/udhr_booklet_en_web.pdf
- Yale Law School. (2008). **Declaration of the Rights of Man – 1789**. June 1, 2019, Retrieved from https://avalon.law.yale.edu/18th_century/rightsof.asp